

24РЖСВх № 160/23.03.15

РЕЦЕНЗИЯ

*върху дисертационен труд за получаване на
образователната и научна степен "доктор" на тема:*

" УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ МЕТОДИКАТА НА ОБУЧЕНИЕ ПО СПОРТНА АКРОБАТИКА"

Докторант: Николай Станчев Иванов

Рецензент: проф. Кирил Костов , дн

Спортната акробатика в България има сравнително богата «биография» за което свидетелства и факта, че сме сред страните с най-много отличия от европейски и световни първенства в този спорт и че сме сред учредителите на Международната федерация по спортна акробатика (МФСА). Съчетаващ в себе си елементи от гимнастиката и акробатиката, със своя специфична хореография, спортната акробатика предоставя богати възможности за творчество не само в практико-приложното ѝ претворяване, но и в чисто научно-изследователски аспект. Защищаваният дисертационен труд е един такъв изследователски проект, реализиран доста сполучливо. В него се изследва изключително важния за спортната теория и практика проблем, свързан с ***необходимостта от усъвършенстване на техниката на изпълнение и методиката на обучение в спортната акробатика, чрез използването на биомеханични модели.*** И точно във връзка с казаното по-горе ще заявя, че разработеният от докторанта дисертационен труд има своята значимост и актуално звучене. Написаното в дисертацията показва недвусмислено, че експериментално получените резултати в 7-месечния педагогически

експеримент на докторант Иванов, могат да се използват директно в учебната и спортно-състезателната дейност. В това отношение авторът заслужава похвала. Разбира се тази положителна оценка се отнася не само за избора на проблематиката за изследване. Изпреварвайки същността на моята рецензия ще заявя, че като цяло представената дисертация има необходимите достойнства да отговори на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор” .

Мотивите ми за тази положителна оценка в синтезиран вид изглеждат така:

ГЛАВА ПЪРВА

Направен е сполучлив опит за задълбочен и критичен анализ на изследвания проблем върху основата на доста богат литературен обзор (общо 205 лит. източника, от които 39 на латиница, както и 23 интернет източника). Тръгвайки от общото към частното се разглеждат доста сполучливо различни аспекти на спортната тренировка като педагогически процес. Независимо че акцентът е поставен най-вече върху спортно-техническата основа и функционалната адаптация в спортната акробатика, подобаващо място заемат и въпросите свързани с биомеханичните основи на спортната техника, методите на изследване в гимнастическите дисциплини, както и специфичните особености на акробатиката в чисто спортен аспект.

Като положителен момент в тази част от дисертацията можем да посочим също така и факта на сравнително сполучливия опит за аргументация в полза на разработваната дисертационна тема, доказвайки необходимостта от усъвършенстване методиката на обучение в спортната акробатика. В тази посока са посочени доста сполучливо както характерните особености на спортната акробатика и на двигателната структура на упражненията в нея, така също и тенденциите в нейното развитие (стр. 55-60), на базата на което

сравнително сполучливо е изведен научния проблем и работната хипотеза на изследването (стр. 61)

Накрая ще си позволя и някои, макар и не толкова съществени бележки към тази част на труда.

➤ На фона на много полезната и богата информация, дадена в тази глава прави впечатление недостатъчната целенасоченост на обзора, която да даде възможност да се получи информация за други подобни изследвания и резултатите от тях. Литературният обзор е направен малко шаблонно с уклон към бележите на учебно помагало, което обаче в никакъв случай не намалява неговата информационна стойност.

➤ Липсват, според мен, и задължителните в такива случаи авторови разсъждения и обобщения в края на всяка подточка от глава първа, което би подчертало още по-аргументирано необходимостта от разработваната научна проблематика.

ГЛАВА ВТОРА

За тази част от дисертацията могат да се кажат много положителни неща, които говорят за добрата методологическа грамотност на докторанта. Това се отнася най-вече до ясно определената цел и задачи на изследването, детайлно посочената реализация (технически и организационно) на използваните изследователски методи, логиката и последователността на проведения педагогически експеримент, както и цялостната организация на изследването (етапност и времетраене). Особено приятно впечатление правят ясно формулираните обект, предмет, обем и контингент на изследването. На фона на всички тези положителни характеристики в определянето на методологическите параметри на изследването, като минус може да се посочи шаблонния подход при формулировката на заглавието на дисертацията. В него

(заглавието) не трябва да присъства крайната цел на изследването, за която може да се каже, че в случая е определена правилно и логично, а трябва задължително да се посочат (в рамките на 5-9 думи) предмета и обекта на изследването. (За подробности, вж. „Научното изследване във физическото възпитание, спорта и кинезитерапията“, УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2014 г.)

В заключение на тези разсъждения ще отбележа, че тази част от дисертацията е направена много добре, подредена е стегнато и логично. Използваната методика на изследване позволява да се постигне целта и да се решат поставените задачи. За това спомагат подходящо подобрите методи за изследване и използваните математико-статистически методи за обработка на емпиричните данни, които гарантират надеждност и достоверност на получените резултати и изводи.

ГЛАВА ТРЕТА

Съвсем логично е, когато едно изследване предварително е добре планирано, когато е организирано и реализирано пълноценно, когато е изградено върху ясна и добре аргументирана методологическа база, каквото всъщност е изследването, проведено от докторант **Николай Иванов**, то да постигне и добри резултати. Всъщност тези резултати са представени доста сполучливо в глава трета от дисертацията, която, съобразно поставените във втора глава цел и задачи на изследването, е оформена в рамките на логично обособени шест подточки. Получените и анализирани в тях резултати, могат да имат претенции за новаторство и оригиналност, защото дават не само една подробна картина за състоянието и тенденциите в развитието на упражненията и съчетанията в спортната акробатика за различни периоди в нейното съществуване като самостоятелна спортна дисциплина (стр.71-77), но и защото доста сполучливо са изследвани и анализирани закономерностите в биомеханичната

структура на някои по-често използвани състезателни упражнения през последните години (стр. 78-99). На тази база са изготвени и биомеханични модели за управление процеса на техническа подготовка в акробатиката (стр. 100-108). На тези модели може да се даде доста висока оценка.

Интерес от чисто практико-приложна гледна точка представлява и предложената от автора „Система от критерии за оценка на техническото изпълнение“, както и апробираните в практиката „коригиращи програми“, като оригинален акцент в методиката на автора за обучение на състезателите (стр.115- 149).

Положителна оценка на рецензираната дисертация може да се постави и поради факта, че авторът е положил достатъчно усилия да представи получените теоретични и емпирични данни и резултатите от тяхната обработка доста добре, както таблично, така и графично, което улеснява много читателя при тяхното ползване и осмисляне.

Направените в края на дисертацията изводи и препоръки са закономерно следствие от получените резултати и отразяват основните приноси моменти в изследването. Лаконично обобщени тези приноси изглеждат така:

1. На вниманието на треньорите по спортна акробатика са представени индивидуални и групови комплекси от специални подготвителни упражнения в тяхната методическа последователност при обучението на упражненията, както и необходимите коригиращи програми за това.
2. На основата на обективни количествено измерими показатели е предложена система за оценка и контрол на техническото изпълнение (СОКТИ), като важна предпоставка за оптимизиране управлението на тренировъчния процес в спортната акробатика.

3. Направено е УЕБ-приложение, съставено от автоматизирани модули за калкулация на СОКТИ, от примерни методики на обучение и др.

В заключение ще отбележа, че дисертационният труд на докторант **Николай Иванов** е едно много качествено научно изследване с теоретичен и практико-приложен характер. Трудът е написан на много добър научен стил и изказ, илюстрирайки доста добрата методологическа и теоретико-методическа подготовка на докторанта, както и неговите познания и умения да интерпретира литературни факти, да планира и да реализира научно-изследователските си проекти. Доста информативно е и схематичното онагледяване на резултатите и идеите в дисертацията. Направените от мен незначителни и насочващи бележки не намаляват ни най-малко стойността на дисертационния труд. Споделям ги с една единствена цел да подскажат на докторанта, че винаги има място за усъвършенстване и подобряване на един научен труд и ако той прецени може да се възползва от този шанс в бъдеще.

Всичко казано до тук ми дава категоричното основание да предложа на уважаемите членове на научното жури **ДА ПРИСЪДЯТ** на докторанта **Николай Станчев Иванов** образователната и научна степен "ДОКТОР" в професионалното направление 7.6. „Спорт“.

София,
14. 03. 2015 г.

Член на журито:.....
(проф. д-р Кирил Костов, дпн)